

UNESCO
Man &
Biosphere

Maasheggen

Maasheggen UNESCO jaarplan 2022

Unique man-made landscape
in the Netherlands

Onze plannen voor 2022

Inleiding

In de zomer van 2018 is aan De Maasheggen de status van UNESCO Man & Biosphere toegekend.

Sindsdien is er veel gebeurd in het Maasheggengebied. Het restaureren van heggen en bomen, het planten van kilometers nieuwe heggen, een beter beheer van de bestaande heggen, de aanpak van beken en de aanleg van poelen en andere voorzieningen voor flora en fauna heeft gezorgd voor een stevige impuls voor de biodiversiteit. Steeds meer Maasheggenboeren houden bij hun bedrijfsvoering rekening met de specifieke kenmerken van het gebied waarin zij werkzaam zijn. Nieuwe fietsroutes en wandelkaarten maken het voor toeristen en recreanten aantrekkelijker dan ooit om De Maasheggen te gaan verkennen. Ondernemers hebben hun zakelijke én persoonlijke band met De Maasheggen zichtbaar(der) gemaakt, onder meer door streekproducten te ontwikkelen en gezamenlijk aan de man te brengen. Anderen mogen zich sinds kort gecertificeerd Maasheggenambassadeur noemen. De club van Vrienden van de Maasheggen, die het op prijs stelt regelmatig geïnformeerd te worden over nieuwe ontwikkelingen in en rond het gebied, groeit nog steeds. En regelmatig trekken studenten en wetenschappers het gebied in om onderzoek te doen naar plant- en diersoorten en historisch gegroeide culturele gebruiken.

De Maasheggen is een biosfeergebied. Volgens de definitie van UNESCO stelt “een biosfeerprogramma de relatie tussen de mens en zijn leefomgeving centraal” – en combineert het daarmee bescherming van de natuur met het stimuleren van regionale

ontwikkeling.

Dat maakt dat UNESCO Man & Biosphere een wezenlijk andere status is dan bijvoorbeeld UNESCO Werelderfgoed, dat zich vooral richt op behoud van het erfgoed en het bevorderen van toerisme.

Het gaat bij Man & Biosphere niet alleen om behoud van het goede van een regio, maar ook om het benutten van de kansen voor duurzame ontwikkeling. Op tal van terreinen, zoals economie, natuurontwikkeling, toerisme en waterbeheer.

Gelijktijdig verschillende doelen willen realiseren is ook ingewikkeld. Zeker als belangen uiteenlopen. Zo kan het stimuleren van economische bedrijvigheid conflicteren met de wens om natuur te beschermen. Toeristen zijn vanuit economisch oogpunt van harte welkom, maar kunnen ook tot last zijn op plekken waar je de natuur ongestoord zijn gang wilt laten gaan. Zoals boeren met vee in de weilanden last hebben van loslopende honden en fietsers en wandelaars klagen over modderige wegen tijdens de oogsttijd.

Dat het zo af en toe flink kan 'schuren' in De Maasheggen is een gegeven. Door met elkaar in gesprek te gaan en te blijven zijn, zo is de ervaring van de afgelopen jaren, veel misverstanden, onduidelijkheden én knelpunten op te lossen.

Ook dát is de winst van de afgelopen periode. De toekenning van de UNESCO-status heeft ervoor gezorgd dat overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs en omgeving meer dan ooit mét elkaar over De Maasheggen spreken, in plaats van er óver te spreken.

Nieuw uitvoeringsprogramma in 2022

Vier jaar na de start van het Maasheggen UNESCO-programma is het tijd voor een herbezinning. Samen met alle betrokken gebiedspartijen (gemeente Land van Cuijk, Bergen, Gennep en Mook en Middelaar, de provincies Noord-Brabant en Limburg, Staatsbosbeheer, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Brabants Landschap, Waterschap Aa en Maas en ZLTO) houden we in 2022 de eerder gemaakte keuzes nog eens tegen het licht. Doen we nog steeds de goede dingen? Doen we ze ook goed? Is de 'stip aan de horizon' nog steeds dezelfde als vier jaar geleden? Hoe gaan we om met actuele thema's als klimaatadaptatie, het streven naar een gezondere leefstijl, de transitie in de landbouw en het energievraagstuk? Welke ambities hebben we op die thema's - en hoe gaan we daar, samen, invulling aan geven?

De herijking van onze visie vormt de basis voor een nieuw, meerjarig uitvoeringsprogramma, dat later dit jaar wordt vastgesteld.

Andere organisatievorm

Om straks het nieuwe uitvoeringsprogramma ook te kunnen waarmaken is een andere samenwerkingsorganisatie nodig. Slagvaardig én toekomstbestendig.

In 2022 wordt het nieuwe uitvoeringsprogramma bekrachtigd in een samenwerkingsconvenant/bestuursakkoord. Daarnaast is het idee om de meer commerciële activiteiten, zoals het aantrekken van nieuwe geldstromen en het benutten van de verdienpotentie met de ontwikkelde gebiedsmarketing, te gaan organiseren in een stichting.

Tijdelijke aanstelling programma-adviseur

Het gebiedsprogramma Maasheggen UNESCO wordt gecoördineerd door een programmateam. Het programmateam is in het leven geroepen om de uitvoering van bestaande en nieuwe projecten te coördineren. Binnen het programmateam is bijzondere aandacht voor thema's als landschapsontwikkeling, duurzaam beheer, toerisme en recreatie, gebiedsfinanciering, onderzoek, omgevingsdialoog en gebiedsmarketing.

Het programmateam werkt in opdracht van de stuurgroep, bestaande uit bestuurders van de samenwerkende gebiedspartijen. Daarnaast is een kerngroep van ambtelijke vertegenwoordigers van de verschillende gebiedspartners, in veel gevallen ook 'trekkers' van de individuele projecten, gevormd. De kerngroep komt elke zes weken bijeen om de voortgang van de verschillende projecten in De Maasheggen te bespreken. Die overlegstructuren blijven ook in 2022 bestaan.

De herijking van de visie, het actualiseren van het uitvoeringsprogramma, het opstellen van een samenwerkingsconvenant en het opzetten van een stichting wordt, zo is de verwachting, een omvangrijke klus, die om extra inzicht én inzet vraagt. De stuurgroep heeft daarom besloten om specifiek voor die opdrachten tijdelijk een programma-adviseur te gaan werven. De adviseur start op 7 maart 2022 en rondt uiterlijk 31 december 2022 zijn opdracht af.

Versterking relatie met Limburgse deel van De Maasheggen

Hoewel de Noord-Limburgse gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Bergen en de provincie Limburg vertegenwoordigd zijn in de stuurgroep, hebben activiteiten van het Maasheggen UNESCO-programma voornamelijk betrekking op het Brabantse deel van De Maasheggen.

Nu er in de drie Noord-Limburgse gemeenten fors geïnvesteerd gaat worden in het herstellen van bestaande heggen en de aanleg van nieuwe heggen is er alle aanleiding om de banden te verstevigen én, daar waar samenwerking mogelijk of noodzakelijk is, ook meer samen op te trekken, zeker waar dat meerwaarde heeft voor het gebied als geheel.

Hoe de samenwerking tussen het Brabantse en Limburgse deel van De Maasheggen kan worden versterkt en wat dat gaat betekenen voor het UNESCO-programma is een van de vragen, waar de herijking van de visie antwoord op moet geven.

Projecten in 2022

In 2022 worden, gecoördineerd of ondersteund door het programmateam, de volgende projecten uitgevoerd:

LANDSCHAPSONTWIKKELING EN DUURZAAM BEHEER

Realisatie Natuurnetwerk Brabant in De Maasheggen

trekker: Staatsbosbeheer

Voor De Maasheggen is een ambitiekaart gemaakt. Op die kaart wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. natuurkerngebieden, met een dicht netwerk van Maasheggen;
2. robuuste verbindingen van heggen en graslanden, die de natuurkerngebieden onderling verbinden. In deze gebieden wordt vooral gezocht naar combinaties van agrarische bedrijfsvoering en landschapsontwikkeling en naar mogelijkheden voor een duurzaam beheer van landschapselementen

3. de Maasheggenstructuur buiten de natuurkernen en natuurkernverbindingen. Deze structuur wordt waar mogelijk en noodzakelijk versterkt.

Door ook daadwerkelijk te realiseren wat op de ambitiekaart vermeld staat ontstaat stap voor stap een dicht netwerk van Maasheggen. Dat netwerk is in eigendom en beheer van veel verschillende partijen: Staatsbosbeheer, Stichting Landschapsbeheer Boxmeer, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Waterschap Aa en Maas, gemeente Land van Cuijk, Brabants Landschap, Collectief Deltaplan Landschap, particulieren en agrariërs.

Om de 'groene ambities' van De Maasheggen te kunnen waarmaken is een gebiedsgerichte aanpak cruciaal. Ook de inzet van Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB) is belangrijk, zeker in de 'robuuste verbindingen'.

De trekker van de gebiedsgerichte aanpak is Staatsbosbeheer. Groen Ontwikkelfonds Brabant draagt financieel bij aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant, onder meer door een deel van de kosten voor de aanschaf van de grond en de inrichting van de aangekochte percelen te subsidiëren.

Kavelruil in De Maasheggen

trekker: Staatsbosbeheer

Ook vrijwillige kavelruil kan helpen om de 'groene ambities' in De Maasheggen te realiseren. Staatsbosbeheer heeft op 7 oktober 2021 een subsidiebeschikking ontvangen voor het project 'Kavelruil Maasheggen, fase 3'. In deze derde en waarschijnlijk laatste fase van het kavelruilproject (loopt tot 31 december 2023) wordt ingezet op het ruilen van 140 hectare grond in De Maasheggen. Belangrijke rollen zij daarbij weggelegd voor de projectgroep kavelruil en de kavelruilcoördinator. Laatstgenoemde voert op verzoek van de projectgroep de gesprekken met ondernemers. Hij werkt kavelruilvoorstellen uit tot concrete overeenkomsten en zorgt voor den soepele overdracht bij de notaris.

Monitoring ontwikkeling biodiversiteit

trekker: Staatsbosbeheer en Brabants Landschap

Vanuit het wetenschappelijk programma van Maasheggen UNESCO bestaat behoefte aan een betere monitoring van planten- en diersoorten en de biodiversiteit in het gebied. Onderzoek en tellingen moeten duidelijk maken hoe het gesteld is met specifieke soorten en hoe ze reageren op verschillende vormen van beheer.

Staatsbosbeheer en Brabants Landschap starten in 2022 samen met RAVON, FLORON, Vlinderstichting, Dassenwerkgroep en SOVON een langjarig monitoringsprogramma. Bij de uitvoering van dat programma worden zoveel mogelijk ook vrijwilligers betrokken.

Samenwerking in beheer (BOOM)

trekker: Staatsbosbeheer

Waar er veel grondeigenaren zijn, bestaan er ook veel meningen over hoe het landschap moet worden onderhouden en welke beheermethodes het beste werken. Het is de kunst om, met respect voor al die opvattingen, zoveel mogelijk samen te werken bij het beheer van De

Maasheggen.

Het programma BOOM helpt daarbij. Landschapselementen in het gebied worden gedetailleerd vastgelegd in BOOM. Gelijktijdig worden er onderhoudsmaatregelen aan gekoppeld en, voor zover mogelijk, ook ingepland. Op die manier is voortdurend inzichtelijk hoe het staat met het beheer en het onderhoud van De Maasheggen.

Gemeente Land van Cuijk, de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Waterschap Aa en Maas, Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (SLaBox), Collectief Deltaplan Landschap en enkele particulieren zijn al aangehaakt bij dit initiatief.

Vrijwilligers van SLaBox planten nieuwe heggen aan.

Aanleg en herstel van Maasheggen

trekker: meerdere gebiedspartijen zoals gemeente Land van Cuijk en ZLTO

Het cultuurhistorisch heggenpatroon in De Maasheggen moet zoveel mogelijk behouden blijven én waar mogelijk worden versterkt. Dat betekent onder meer dat bestaande, soms eeuwenoude, heggen worden gerestaureerd en nieuwe heggen worden geplant.

De gemeente Land van Cuijk herstelt ook in 2022 heggen langs wegen en paden. Hierbij wordt rekening gehouden met gewenste doorkijkjes. Daarnaast worden, samen met ZLTO, doorgangen en inritten toegankelijker gemaakt, in combinatie met de inboet van heggen op de landbouwpercelen en de aanplant van bomen in de heggen.

Extra aandacht is er dit jaar voor het gebiedsproject Katwijk. Verder wordt in 2022 een nieuwe kaart met te vergunnen heggen opgesteld, ten behoeve van de compensatie van te vervallen Maasheggen.

Herstel en aanleg van poelen

trekker: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

De provincie Noord-Brabant stelt subsidie beschikbaar voor het herstel en de aanleg van poelen in De Maasheggen. Vereniging Nederlands Cultuurlandschap is in 2020 gestart met

de uitvoering van een project, waarbij 28 poelen in het Maasheggengebied worden hersteld en 35 nieuwe poelen worden aangelegd. Verder worden 120 poelen van Staatsbosbeheer gecontroleerd op hun kwaliteit voor amfibieën en planten. Het project wordt eind 2022 afgerond.

Vogelakkerproject

trekker: Collectief Deltaplan Landschap

In de afgelopen jaren is 17 hectare aan vogelakkers aangelegd voor de bescherming en voedselvoorziening van de geelgors. De vogelakkers worden aangelegd en beheerd door deelnemers aan het Collectief Deltaplan Landschap. De monitoring loopt via de provincie.

Impuls biodiversiteit

trekker: Collectief Deltaplan Landschap

Het Collectief Deltaplan Landschap gaat in 2022 verder met het treffen van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren. Het gaat daarbij om onder meer het herstel van heggen, het ophangen van nestkasten voor de ringmus, het aanleggen van bijenheuvels en het planten van overstaanders.

Leefgebiedsplan De Vilt Maasheggen

trekker: Natuurbalans

Provincie Noord-Brabant heeft een financiële bijdrage beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een boomkikkerbiotoop in dit gebied. In 2022 wordt gestart met de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen.

In De Maasheggen is in 2021 onder meer een groot aantal boomkikkers uitgezet.

Kraaijbergse Plassen

trekker: Brabants Landschap

Het gebied rondom de Kraaijbergse Plassen behoort (met uitzondering van het gebied De Kampen op het grondgebied van de voormalige gemeente Grave) ook tot het UNESCO-gebied.

Er ligt voor dit gebied nog een opgave voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. Daarover hebben gesprekken plaatsgevonden met de diverse grondeigenaren. Daaruit is gebleken dat realisatie een lastige opgave wordt. In het beheerplan van Brabants Landschap vormen procesnatuur in de directe omgeving van de plassen en instandhouding en ontwikkeling van een Maasheggenlandschap in de gebieden daaromheen als uitgangspunten. Met name in het gebied De Kampen (geen NNB), dat nu grotendeels in gebruik is als boomkwekerij, wordt gestreefd naar herstel van het voormalige Maasheggenlandschap. In het gebied als geheel wordt ingezet op een betere regulering van de recreatie.

KRW-kwelgeulen

trekker: Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat wil de ecologische kwaliteit van het water van de Viltse Graaf, het Boxmeers Veld en de Virdse Graaf verbeteren. De door Rijkswaterstaat voorgestelde maatregelen vloeien voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn bepaalt onder meer dat het water een goed leefgebied moet vormen voor de planten en dieren die er thuishoren. In 2021 hebben de eerste schetssessies plaatsgevonden, in het voorjaar van 2022 worden ze nader uitgewerkt.

Natuurvriendelijke oevers

trekker: Rijkswaterstaat

In opdracht van Rijkswaterstaat is Arcadis bezig met de uitwerking van natuurvriendelijke oevers langs de Maas. Ook dat vloeit voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Een aanzienlijk deel van de Maasoevers binnen het Maasheggebied is al onder handen genomen. In 2022 wordt de natuurvriendelijke oever ter hoogte van de Oeffelter Meent opgeknapt en worden voor de natuurvriendelijke oever ter hoogte van Vierlingsbeek de plannen uitgewerkt.

Beekherstel Sint Jansbeek

trekker: waterschap Aa en Maas

De ruim 8 kilometer lange Sint Jansbeek ontstaat ten westen van het dorp Groeningen en stroomt via het dorp Vortum-Mullem naar de Maas. Het waterschap gaat de Sint Jansbeek ontwikkelen tot een natuurlijke en robuuste beek. Vanaf de zomer 2022 starten de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering en in het voorjaar van 2023 start de daadwerkelijke realisatie. Naar verwachting zijn alle werkzaamheden eind 2023 afgerond.

Beekherstel Campagnebeek

trekker: waterschap Aa en Maas

De herinrichting van de Campagnebeek bij Maashees volgt uit het gebiedsproces Smakterbroek.

Samen met grondeigenaren, inwoners en ondernemers is gezocht naar ruimte voor water en een goede combinatie van landbouw en natuur.

In 2022 worden werkzaamheden uitgevoerd

op het deel van de weg Campagne tot aan de uitmonding in de Maas. Voor het bovenstrooms traject, vanaf de weg Campagne, vinden in 2022 gesprekken plaats over grondruil.

Aanpak Oeffeltse Raam

trekker: waterschap Aa en Maas

In 2016 kregen agrariërs en bedrijven langs de Oeffeltse Raam te maken met veel wateroverlast op hun percelen. De beek Oeffeltse Raam ligt ten westen van Boxmeer. Omdat de verwachting is dat in de toekomst vaker sprake zal zijn van hevige regenval en langere periodes van droogte wordt de beek aangepast aan de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij wordt samengewerkt met gemeente, grondeigenaren, Brabants Landschap en bedrijven op het industrieterrein Saxe Gotha.

Er wordt onder meer overloopgebied aangelegd zodat bij hevige regenval overtollig water kan worden opgevangen. Verder wordt onderzocht hoe het water efficiënt kan worden afgevoerd richting de Sambeekse Uitwatering, worden natuurvriendelijke oevers aangelegd en wordt een nieuw leefgebied voor de bever gezocht.

De verwachting is dat rond de zomer van 2022 wordt gestart met de uitvoering van de maatregelen voor de waterberging en de Oeffeltse Raam. In 2023 worden, zo is de planning, alle werkzaamheden afgerond.

Bestrijding bacterievuur

trekkers: Staatsbosbeheer en SLaBox

Bacterievuur moet zo snel mogelijk na de melding ervan worden bestreden. Alleen dan kan een grootschalige uitbraak worden voorkomen. Vanaf 2022 zorgen Staatsbosbeheer en SLaBox ervoor dat het gehele Maasheggengebied regelmatig wordt gecontroleerd op bacterievuur.

Aanpak exoten

trekker: Brabants Landschap

Op verschillende plekken in het gebied, onder meer langs watergangen, manifesteert zich de Japanse duizendknoop. Het is van belang dat enerzijds verdere verspreiding wordt voorkomen en anderzijds wordt gezocht naar mogelijkheden om de bestaande haarden terug te dringen. Een breed gedragen plan van aanpak is daarbij gewenst.

Langs de Maas woekert de Grote waternavel. Hiervoor hanteert het waterschap een protocol. Een andere soort die mogelijk voor overlast kan gaan zorgen is de oprukkende Dijkviltbraam. Deze invasieve soort kan in korte tijd heggen overwoekeren.

Natura 2000 in Oeffelter Meent

trekker: Staatsbosbeheer

De Oeffelter Meent is een bijzonder natuurgebied, dat al jaren zorgvuldig wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Zo worden jaarlijks de potentiële glanshaverhooilanden langs de Maas verschaald. In 2022 wordt geprobeerd om, ter versterking van de Natura 2000-doelen, via kavelruil nog een aantal extra percelen te verwerven. Om de in Oeffelter Meent voorkomende kamsalamander een nog betere leefomgeving te bieden worden in het najaar 6 nieuwe poelen gegraven en 4 bestaande poelen geoptimaliseerd. Bovendien wordt een recent verworven perceel van ruim 6 hectare omgevormd van landbouw naar natuur.

Staatsbosbeheer hoopt in 2022 het Maasheggenlandschap verder te kunnen herstellen door 'verdrongen heggen' langs de gedempte Virdsche Graaf te compenseren. Daarnaast werkt Staatsbosbeheer aan een nieuw inrichtingsplan voor de inrichting van het ontgrondingsgebied de Meerkampen.

Boswachters aan het werk in Oeffelter Meent.

Foto: Staatsbosbeheer

Rivierverruiming Oeffelt

trekker: provincie Noord-Brabant

Om de Maasregio in de toekomst te behoeden voor overstromingen van de grote rivieren is het Deltaprogramma Maas opgesteld. In het Maasheggengebied hebben het rijk en de regio afspraken gemaakt over hoe de Maas gelijktijdig veiliger en mooier kan worden gemaakt. Het project Oeffelt is één van de te nemen maatregelen. Onderdeel van de plannen is de aanpak van een 'flessenhals' in de Maas, waardoor de waterstand met ongeveer 21 centimeter gaat zakken en bij extreem hoogwater het overstromingsgevaar afneemt. Deze waterstandsdeling wordt gekoppeld aan de aanplant van ten minste 12 kilometer nieuwe Maasheggen in het omringende gebied. Met deze aanplant worden de heggen gecompenseerd, die door de ingreep verloren gaan - en waardoor het dassenleefgebied wordt aangetast.

De rivierverruiming biedt ook kansen voor projecten die tegelijkertijd met dit waterveiligheidsproject uitgevoerd kunnen worden. Voorbeelden daarvan zijn het realiseren van Natuurnetwerk Brabant en het maken van nieuwe, voor toerisme en recreatie aantrekkelijk verbindingen.

De cultuurhistorische elementen in het gebied (heggen, monumentale bomen, het Duits Lijntje, de kazematten en de monumentale brughoofden) blijven zoveel mogelijk behouden.

TOERISME EN RECREATIE

Recreatieve toegangspoorten

trekkers: gemeente Land van Cuijk en Staatsbosbeheer

In 2021 zijn plannen uitgewerkt voor het realiseren van vier recreatieve toegangspoorten¹ (De Schutkooi, De Meerstoel, Het Veerhuis en het klooster in St. Agatha).

Bij al deze toegangspoorten komen karakteristieke uitkijktorens, die bezoekers een mooi uitzicht bieden over het Maasheggenlandschap. Afhankelijk van de financiering worden in 2022 een of meerdere uitkijktorens gebouwd en in gebruik genomen.

Verder worden, waar (financieel) mogelijk, informatieborden vervangen en nieuwe recreatieve voorzieningen, zoals rustbanken op pauzeplekken, geplaatst.

Ambassadeurs De Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

In 2021 zijn tijdens twee trainingen in totaal 8 ambassadeurs van De Maasheggen opgeleid en gecertificeerd.

In 2022 vindt in ieder geval een terugkomdag voor de ambassadeurs plaats en wordt mogelijk, afhankelijk van de belangstelling, een nieuwe training opgestart.

Foto: vier van de ambassadeurs die in 2021 hun training hebben afgerond.

Nieuwe thematische fietsroutes

trekker: gemeente Land van Cuijk

VisitBrabant introduceert in 2022 twee nieuwe thematische fietsroutes die door het Maasheggengebied:

- de Fabelroute, met fabels over dieren die in het Maasheggengebied voorkomen (noordelijke deel De Maasheggen);
- het Duvelsklökske van Sambeek, een route met de sage van het Duvelsklökske als uitgangspunt (zuidelijke deel De Maasheggen).

VisitBrabant gaat de laatstgenoemde route internationaal promoten als onderdeel van de collectie 'Sagen & Legendes-routes'. Ook het Regionaal Bureau voor Toerisme Land van Cuijk gaat de routes in de etalage zetten.

¹ In het voorjaar van 2022 werd bekend dat De Meerstoel wordt verkocht. Nog onduidelijk is of er een nieuwe koper komt en in hoeverre die nieuwe koper ook bereid is een recreatieve toegangspoort te zijn.

Monitoring bezoek De Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

Het Boxmeer bedrijf Cybox heeft een monitoringssysteem ontwikkeld, waarbij op basis van telefoongegevens inzicht wordt verkregen in de actuele drukte in De Maasheggen. Het monitoringssysteem is/wordt op verschillende locaties in De Maasheggen geïnstalleerd, zodat ook duidelijk is op welke plekken het drukker is dan op andere. Het geeft de mogelijkheid om op drukke tijdstippen de bezoekersstromen meer te sturen. Het monitoringssysteem voldoet aan de privacyvoorwaarden.

Veldhekken in De Maasheggen

trekker: Staatsbosbeheer en gemeente Land van Cuijk

Door op cruciale plekken Maasheggenveldhekken met de oude veldnamen te plaatsen wordt de geschiedenis van het gebied verteld én zichtbaarder gemaakt. Staatsbosbeheer en de gemeente Land van Cuijk trekken samen op in dit project.

In 2022 wordt een Veldhekgroep opgericht, die zich enerzijds gaat inzetten voor het plaatsen en onderhouden van de veldhekken en anderzijds de communicatie over de betekenis van de veldhekken en de oude veldnamen.

Streekproducten Smaak van de Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

Samen met een aantal betrokken ondernemers is in 2021 een eigen streekproductenlabel ontwikkeld: 'De Smaak van de Maasheggen'. Als eerste concrete actie is een streekproductiepakket gemaakt. Een percentage van de opbrengst gaat naar een nog op te richten gebiedsfonds. De Maasheggenproducten worden in 2022, ondersteund door een al ontwikkelde marketingaanpak, breder en actiever onder de aandacht van consumenten gebracht.

GEBIEDSFINANCIERING EN ORGANISATIE

Uitwerking aanvraag Interreg VI

trekkers: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en gemeente Land van Cuijk

Samen met het Naturschutzzentrum im Kreis Kleve (NZK) wordt een Interreg-aanvraag voorbereid, waarin om subsidie wordt gevraagd voor het versterken van de leefbaarheid en de duurzaamheid in het Duits-Nederlandse grensgebied.

Het idee is om de grote variëteit van (cultuur)historische landschappen in de grensregio te ontsluiten en via een netwerk van 'points of interests' met elkaar te verbinden. Het gaat daarbij enerzijds om het fysiek realiseren van 'points of interests' en anderzijds om fysieke en digitale routes. Bij de 'points of interests' worden de bijzondere verhalen over het landschap en de historie verteld. Op deze manier ontstaat een integraal netwerk voor ecologisch toerisme in de Duits-Nederlandse grensregio.

Vitaal in De Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

In februari 2020 heeft het kabinet € 10 miljoen beschikbaar gesteld voor het versterken van de leefbaarheid voor de inwoners van Noordoost Brabant. Rijk, regio en provincie investeren samen in de verbetering van de leefbaarheid, in een duurzamere inrichting van de leefomgeving en in meer banen en talenten voor de toekomst.

In het afgelopen jaar heeft het programmateam onderzocht of en zo ja hoe kan worden

aangehaakt op een of meer programma's van de Regiodeal. Het heeft al geleid tot een werksessie met lokale ondernemers en organisaties over het thema 'positieve gezondheid in De Maasheggen'. Tijdens die sessie werd duidelijk dat veel partijen graag willen meewerken aan het realiseren van een vitale(re) leefomgeving in wat misschien wel de mooiste achtertuin van het Land van Cuijk is, UNESCO-gebied De Maasheggen.

In 2022 krijgt het initiatief 'Vitaal in De Maasheggen' een vervolg.

Gezondheid geldt voor velen als het allergrootste goed. Het scoort telkens hoog op de vraag wat mensen het belangrijkste vinden in hun leven. Het bepaalt onze individuele mogelijkheden en die van onze samenleving. Toch wijzen veel trends nog de verkeerde kant op en heeft de Corona pandemie bestaande verschillen en ongelijkheid nog groter gemaakt.

Een gezonde leefomgeving naast leefstijl en economie

Tijdens de coronapandemie is niet alleen de aandacht voor een gezonde leefstijl (voorkomen van stress, eenzaamheid, gebrek aan beweging en overgewicht) toegenomen, ook hechten steeds meer mensen belang aan een gezonde leefomgeving.

Overal in de wereld ontstaan Vital Zones, regio's waar mensen gezonder en gelukkiger zijn en langer leven. De bewoners van Vital Zones hebben meer zin in het leven, bewegen meer en kiezen voor gezondere voeding - en dat doen ze in een vitale omgeving waar ze zich thuis voelen en het gevoel hebben erbij te horen.

Acties 2022

De rond dit thema samenwerkende partijen willen het voor individuele bewoners, overheden, bedrijven, scholen en verenigingen gemakkelijker maken om voor 'gezondheid en geluk' gebruik te maken van ons gebied.

In 2022 worden onderzocht of aan de volgende wensen en behoeften kan worden voldaan:

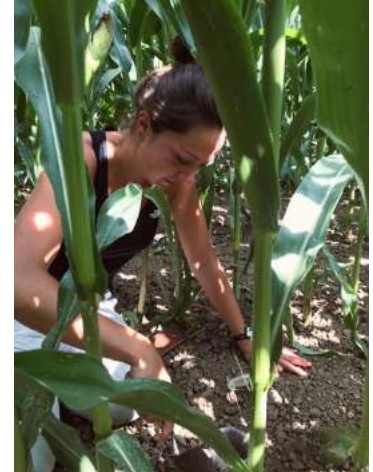
- een informatiepunt over De Maasheggen in het centrum van Vierlingsbeek;
- de inwoners van de dorpen in het Maasheggengebied meer betrekken door bijvoorbeeld een betere bewegwijzering, onderwijspakketten en (meer bekendheid geven aan) routes;
- aansluiten bij de activiteiten van het netwerk Positieve Gezondheid Maasvallei, de gemeente Land van Cuijk (specifiek 'preventie en gezondheid') en Mooi Maasvallei. Denk onder meer aan 'op pad met onze vrijwilligers in de natuur' of Maasheggenvlechten voor andere zoals bedrijven;
- via bewegwijzering of via QR codes ter plekke kennis overdragen over gezondheid en duurzaamheid of de mogelijkheid bieden om aan 'mindfull' en bewegingsoefeningen te doen;
- zoeken naar steun en middelen om biodiversiteit, duurzaamheid en gezondheid in De Maasheggen beter te positioneren, nieuwe projecten mee te financieren en diverse innovaties uit te proberen. Dat betekent ook dat er meer kansen voor ondernemers en natuurbehoud in Maasheggen UNESCO komen en er mogelijk meer bezoekers komen.

KENNIS EN ONDERZOEK

Onderzoeksopdrachten en stages

trekkers: meerdere gebiedspartijen

In voorgaande jaren was de belangstelling onder studenten om onderzoek te doen in en naar De Maasheggen groot. De verwachting is dat dat in 2022 opnieuw het geval zal zijn. Aan de gebiedspartijen de uitdaging om ervoor te zorgen dat alle stage- en onderzoeksopdrachten goed op elkaar worden afgestemd, dat studenten goed worden begeleid én dat de onderzoeken resultaten opleveren waar het gebied voordeel van heeft.

Wetenschappelijke raad

trekker: gemeente Land van Cuijk

Bij de start van Maasheggen UNESCO is gekozen voor de oprichting van een wetenschappelijke raad, bestaande uit vijf vooraanstaande hoogleraren. De conclusie na vier jaar is dat nog onvoldoende van elkaars kennis en inzichten gebruik wordt gemaakt. In 2022 worden de banden met de wetenschappelijke raad aangehaald en wordt onderzocht hoe samen initiatieven als Living Lab, een plek voor fundamenteel en praktijkgericht onderzoek, verder kunnen worden gebracht

COMMUNICATIE

Website, nieuwsbrief en sociale media

trekker: gemeente Land van Cuijk

Ook in 2022 wordt via verschillende kanalen aandacht besteed aan de ontwikkelingen in het Maasheggengebied:

- maandelijks wordt een nieuwsbrief verspreid (eind 2021: 400 abonnees);
- de website www.maasheggenunesco.com wordt onderhouden én in het 1e kwartaal van 2022 vernieuwd;
- via Twitter, Facebook en Instagram worden actuele berichten gedeeld.

Daarnaast wordt ook in 2022 actief ingezet op meer landelijke aandacht (tv, radio, kranten, magazines, influencers) voor De Maasheggen.

Vrienden van De Maasheggen

trekker: gemeente Land van Cuijk

De club van Vrienden van De Maasheggen groeit nog steeds (eind 2021:183 Vrienden). Vrienden van De Maasheggen ontvangen de maandelijkse nieuwsbrief. Daarnaast worden zij uitgenodigd voor bijzondere 'Vrienden'-bijeenkomsten. In 2022 vindt minimaal 1 Vriendenactiviteit plaats.

Maasheggen

Unique man-made landscape
in the Netherlands

